

Б У Д И Т Ё Л И

Обществото на знанието и хуманизмът на ХХІ век

**СБОРНИК С НАУЧНИ ДОКЛАДИ
ОТ ХХІ НАЦИОНАЛНА НАУЧНА КОНФЕРЕНЦИЯ
С МЕЖДУНАРОДНО УЧАСТИЕ
1 НОЕМВРИ 2023 г.**

**ЗА БУКВИТЕ
О ПИСМЕТЕХЪ**

ОБЩЕСТВОТО НА ЗНАНИЕТО И ХУМАНИЗМЪТ НА XXI ВЕК

XXI национална научна конференция с международно участие

София, 1 ноември 2023 г.

KNOWLEDGE SOCIETY AND 21st CENTURY HUMANISM

The 21st International Scientific Conference

Sofia, 1st November 2023

**ЗА БУКВИТЕ
О ПИСМЕТЕХЪ**

Сборникът „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ е реализиран в рамките на проект „Организиране и провеждане на научна конференция с международно участие „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ (ПЧФНП 2023-06/28.03.2023 г.) по Наредбата на Министерството на образованието и науката, с ръководител доц. д-р Любомира Парижкова.

The Proceedings “Knowledge Society and 21st Century Humanism” has been realized within the project “Organizing and conducting a Scientific Conference with International Participation “Knowledge Society and 21st Century Humanism” (PPFPP 2023-06/28.03.2023) under the Regulation of the Ministry of Education and Science, coordinated by Assoc. Prof. Lubomira Parijkova, PhD.

Университет по библиотекознание и информационни технологии

© Академично издателство „За буквите – О писменехъ“, 2023

ISSN 2683-0094

© Доц. д-р Любомира Парижкова – съставител

University of Library Studies and Information Technologies

© Academic Publisher “Za Bukvite – O Pismeneh”, 2023

ISSN 2683-0094

© Assoc. Prof. Lubomira Parijkova, PhD – compiler

Академичното издателство „За буквите – О писменехъ“ и съставителят не носят отговорност за изказаните мнения, идеи и хипотези на авторите в техните доклади, включени в настоящия сборник.

The Academic Publisher “Za Bukvite – O Pismeneh” and the compiler do not take responsibility for the expressed opinions, ideas and hypotheses of the authors and their articles included in the current proceedings.

СЪСТАВИТЕЛ

доц. д-р Любомира Парижкова

**МЕЖДУНАРОДЕН НАУЧЕН
КОМИТЕТ**

проф. дн Ирена Петева –
председател, Университет по
библиотекознание и
информационни технологии,
София, България;

проф. д.ик.н. Стоян Денчев,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

проф. д-р Кристина Денчева,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

проф. д-р Натали Стоянофф,
Технически университет, Сидни,
Австралия;

проф. д-р Невил Рама,
Средиземноморски университет,
Албания;

проф. д-р Карла Базили,
Университет „Гулиелмо Маркони“,
Италия;

проф. к.т.н. Александър Циганенко,
Академия по медийна индустрия,
Русия;

проф. д-р Геннадий Матриухин,
Съветник към Държавната дума на
Руската федерация, Русия;

проф. д-р Иван Гарванов,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

проф. д-р Йосип Борушич,
Институт по социални науки
„Иво Пилар“, Хърватия;

проф. д-р Иванка Павлова,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

COMPILER

Assoc. Prof. Lubomira Parijkova, PhD

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC
COMMITTEE**

Prof. D.Sc. Irena Peteva – chair,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

Prof. D.Sc. Stoyan Denchev,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

Prof. Kristina Dencheva, PhD,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

Prof. Natali Stoyanoff, PhD,
Technical University, Sydney,
Australia;

Prof. Nevil Rama, PhD,
Mediterranean University,
Albania;

Prof. Carla Basili, PhD,
Guglielmo Marconi University,
Italy;

Prof. D.Sc. Aleksander Tsiganenko,
Media Industry Academy,
Russia;

Prof. Gennadiy Matriuhin, PhD,
Russian Duma Advisor,
Russia;

Prof. D.Sc. Ivan Garvanov,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

Prof. Josip Burušić, PhD,
Ivo Pilar Social Sciences Institute,
Croatia;

Prof. Ivanka Pavlova, PhD,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

проф. д.т.н. Елена Шойкова-Стоянова, Университет по библиотекознание и информационни технологии, София, България;

Prof. D.Sc. Elena Shoikova-Stoyanova, University of Library Studies and Information Technologies, Sofia, Bulgaria;

проф. д-р Евгени Манев, Университет по библиотекознание и информационни технологии, София, България;

Prof. Evgeny Manev, PhD, University of Library Studies and Information Technologies, Sofia, Bulgaria;

проф. д-р Владо Бучковски, Скопски университет, Северна Македонија;

Prof. Vlado Bučkovski, PhD, Skopje University, North Macedonia;

проф. д-р Андрей Манойло, Московски държавен университет, Русия;

Prof. D.Sc. Andrey Manoylo, Moscow State University, Russia;

проф. д-р Ванче Бойков, Нишки университет, Сърбия;

Prof. Vanche Boykov, PhD, University of Niš, Serbia;

проф. д.т.н. Атанас Начев, Университет по библиотекознание и информационни технологии, София, България;

Prof. D.Sc. Atanas Nachev, University of Library Studies and Information Technologies, Sofia, Bulgaria;

проф. д-р Маргарита Терзиева, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, България;

Prof. D.Sc. Margarita Terzieva, University Prof. Dr. Asen Zlatarov, Burgas, Bulgaria;

проф. д.ик.н. Ирина Новикова, Беларуски държавен технологичен университет, Беларус;

Prof. D.Sc. Irina Novikova, Belarus State Technical University, Belarus;

проф. д-р Румяна Папанчева, Университет „Проф. д-р Асен Златаров“, Бургас, България;

Prof. Rumiana Papancheva, PhD, University Prof. Dr. Asen Zlatarov, Burgas, Bulgaria;

проф. д-р Тереза Тренчева, Университет по библиотекознание и информационни технологии, София, България;

Prof. Tereza Trencheva, PhD, University of Library Studies and Information Technologies, Sofia, Bulgaria;

проф. д-р Христина Богова, Университет по библиотекознание и информационни технологии, София, България;

Prof. Hristina Bogova, PhD, University of Library Studies and Information Technologies, Sofia, Bulgaria;

доц. д-р Любомира Парижкова, Университет по библиотекознание и информационни технологии, София, България;

Assoc. Prof. Lubomira Parijkova, PhD, University of Library Studies and Information Technologies, Sofia, Bulgaria;

доц. д-р Калин Стоев,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

Assoc. Prof. Kalin Stoev, PhD,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

доц. д-р Веселин Чантов,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

Assoc. Prof. Veselin Chantov, PhD,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

доц. д-р Николай Митев,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

Assoc. Prof. Nikolay Mitev, PhD,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

доц. д-р Йордан Деливерски,
Университет по библиотекознание
и информационни технологии,
София, България;

Assoc. Prof. Jordan Deliversky, PhD,
University of Library Studies and
Information Technologies, Sofia,
Bulgaria;

доц. д-р Красимира Александрова,
Национална библиотека „Св. св.
Кирил и Методий“, Университет по
библиотекознание и информационни
технологии, София, България;

Assoc. Prof. Krasimira Aleksandrova, PhD,
National Library St. St. Cyril and Methodius,
University of Library Studies and Information
Technologies, Sofia,
Bulgaria;

доц. д-р Антоанета Тотоманова,
Национална библиотека
„Св. св. Кирил и Методий“, София,
България;

Assoc. Prof. Antoaneta Totomanova, PhD,
National Library St. St. Cyril and Methodius,
Bulgaria;

доц. д-р Мустафа Хатиплер,
Тракийски университет, Турция.

Assoc. Prof. Mustafa Hatipler, PhD,
Trakia University, Turkey.

**НАУЧЕН И ОРГАНИЗАЦИОНЕН
КОМИТЕТ**

доц. д-р Любомира Парижкова –
председател
проф. д-р Евгения Ковачева
доц. д-р Боян Жеков
доц. д-р Веселин Чантов
доц. д-р Катя Рашева-Йорданова
доц. д-р Калин Стоев
доц. д-р Стефка Толева-Стоименова
гл. ас. д-р Габриела Ангелова
гл. ас. д-р Гергана Янчева
гл. ас. д-р Деница Димитрова
гл. ас. д-р Деница Младенова
гл. ас. инж. д-р Евелина Здравкова-
Величкова
гл. ас. д-р Елисавета Цветкова
гл. ас. д-р Ива Костадинова
гл. ас. д-р Калина Минчева
гл. ас. д-р Камелия Планска-
Симеонова
гл. ас. д-р Мила Кръстева
гл. ас. д-р Поли Муканова
гл. ас. д-р Светлана Сярова
гл. ас. д-р Соня Спасова
д-р Евгения Василева
д-р Теодора Генова
Агнеса Цветкова, докторант
Мария Узунова, докторант
Стефанка Митева, докторант
Ивана Николова, студент

**SCIENTIFIC AND ORGANIZING
COMMITTEE**

Assoc. Prof. Lubomira Parijkova, PhD –
chair
Prof. Evgenia Kovacheva, PhD
Assoc. Prof. Boyan Zhekov, PhD
Assoc. Prof. Veselin Chantov, PhD
Assoc. Prof. Katia Rasheva-Yordanova, PhD
Assoc. Prof. Kalin Stoev, PhD
Assoc. Prof. Stefka Toleva-Stoimenova, PhD
Sen. Assist. Prof. Gabriela Angelova, PhD
Sen. Assist. Prof. Gergana Yancheva, PhD
Sen. Assist. Prof. Denitsa Dimitrova, PhD
Sen. Assist. Prof. Denitsa Mladenova, PhD
Sen. Assist. Prof. Eng. Evelina Zdravkova-
Velichkova, PhD
Sen. Assist. Prof. Elisaveta Tsvetkova, PhD
Sen. Assist. Prof. Iva Kostadinova, PhD
Sen. Assist. Prof. Kalina Mincheva, PhD
Sen. Assist. Prof. Kamelia Planska-
Simeonova, PhD
Sen. Assist. Prof. Mila Krasteva, PhD
Sen. Assist. Prof. Polly Mukanova, PhD
Sen. Assist. Prof. Svetlana Syarova, PhD
Sen. Assist. Prof. Sonia Spasova, PhD
Evgenia Vasileva, PhD
Teodova Genova, PhD
Agnesa Tsvetkova, PhD Student
Maria Uzunova, PhD Student
Stefanka Miteva, PhD Student
Ivana Nikolova, Student

СЪДЪРЖАНИЕ/CONTENT

ПРЕДГОВОР	16
PREFACE	19
НАЙДЕН ГЕРОВ И МЯСТОТО НА ЕДНА ОТ ПЪРВИТЕ ЛИТЕРАТУРНИ ИСТОРИИ ПРЕЗ XIX ВЕК. Андриана Спасова	23
NAYDEN GEROV AND THE PLACE OF ONE OF THE FIRST LITERARY HISTORIES IN THE NINETEENTH CENTURY. Andriana Spasova	31
КОГНИТИВНАТА ПАРАДИГМА НА <i>FESTSCHRIFT</i> ИЗДАНИЯТА – ОТ ПОСВЕТЕНОТО НА НАЙДЕН ГЕРОВ ДО ОБРАЗЦИТЕ НА СЕРИЯ „ФАКЛОНОСЦИ“ НА АКАДЕМИЧНО ИЗДАТЕЛСТВО „ЗА БУКВИТЕ – О ПИСМЕНЕХЪ“ (Гешалтплан). Александра Куманова	32
THE COGNITIVE PARADIGM OF <i>FESTSCHRIFT</i> EDITIONS – FROM DEDICATED TO NAYDEN GEROV TO THE MODELS OF THE SERIES <i>FAKLONOSTSI</i> OF THE ACADEMIC PUBLISHER ZA BUKVITE – O PISMENEH (Geschalt plan). Alexandra Kumanova	41
ПЪРВА СЕКЦИЯ/SECTION 1	
КНИЖОВНОСТ И ХУМАНИЗЪМ/LITERATURE AND HUMANISM	
НЕПРОПОЗИЦИОНАЛНАТА ОСНОВА НА МЕТАДИСКУРСА – ФАКТИ И МИТОВЕ. Донка Мангачева	43
THE NON-PROPOSITIONAL BASIS OF METADISCOURSE – FACTS AND MYTHS. Donka Mangatcheva	53
СРЕЩА С ЕЗИКОВИ СВЕТОВЕ: ПОЛИМОРФИЯТА КАТО ЗНАК ЗА КОГНИТИВНИ ИЗМЕНЕНИЯ. Йорданка Захариева	54
MEETING WITH LANGUAGE WORLDS: POLYMORPHY AS A SIGN OF COGNITIVE CHANGE. Yordanka Zaharieva	61
МАШИНАТА ЗА СЪЗДАВАНЕ НА ТЕКСТ И СОЦИАЛНИТЕ ЕФЕКТИ НА УСПЕХА (НАБЛЮДЕНИЯ ВЪРХУ РОМАНА „ЛИТЕРАТРОН“ ОТ РОБЕР ЕСКАРПИ, 1964 Г.). Мая Горчева	62
THE TEXT CREATING MACHINE AND THE SOCIAL EFFECTS OF SUCCESS (OBSERVATIONS ON THE NOVEL LITERATRON BY ROBERT ESCARPIT, 1964). Maya Gorcheva	70
СЛАВЯНСКИЯТ СЕДМИЧЕН МОДЕЛ И НАЗВАНИЕТО НА ДЕНЯ НЕДЕЛЯ. Инна Димитрова	71
THE SLAVIC WEEKLY MODEL AND THE NAME OF THE DAY SUNDAY. Inna Dimitrova	82

ПЪРВИЧНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ АНКЕТНО ПРОУЧВАНЕ НА УЧИТЕЛИ ВЪВ ВРЪЗКА С ЧЕТЕНЕТО В ПРЕДУЧИЛИЩЕН И НАЧАЛЕН ЕТАП НА ОБРАЗОВАНИЕТО. Любомира Парижкова, Николинка Михайлова	83
PRIMARY RESULTS OF A SURVEY AMONG TEACHERS ON PRESCHOOL AND ELEMENTARY SCHOOL READING. Lubomira Parijkova, Nikolinka Mihaylova	98
УНИБИТ КАТО ДУХ И КУЛТУРА В ДИГИТАЛНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА. Евелина Здравкова, Деница Младенова, Агнеса Цветкова, Стоян Денчев	99
ULSIT AS SPIRIT AND CULTURE IN A DIGITAL EDUCATIONAL ENVIRONMENT. Evelina Zdravkova, Denitsa Mladenova, Agnesa Cvetkova, Stoyan Denchev	107
ПРЕПОДАВАТЕЛСКАТА МОБИЛНОСТ ПО ПРОГРАМА „ЕРАЗЪМ+“: ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ПРАКТИКИ В НАЙ-СТАРИЯ УНИВЕРСИТЕТ В ПОРТУГАЛИЯ. Поли Муканова.....	109
ERASMUS+ TEACHING MOBILITY: INSTITUTIONAL PRACTICES AT THE OLDEST UNIVERSITY IN PORTUGAL. Polly Mukanova	118
МОТИВИ ПРИ ИЗБОРА НА ПРОФЕСИЯ НА ВЪЗПИТАНИЦИ НА УНИВЕРСИТЕТА ПО БИБЛИОТЕКОЗНАНИЕ И ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ ОТ ПОКОЛЕНИЕ Z. Росица Кръстева, Силвия Зарева.....	119
MOTIVATIONS FOR CHOOSING A PROFESSION OF GENERATION Z ALUMNI OF THE UNIVERSITY OF LIBRARY STUDIES AND INFORMATION TECHNOLOGIES. Rositsa Krasteva, Silvia Zareva	126
СТУДЕНТСКИ ПРАКТИКИ В БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОННИЯ СЕКТОР ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19: ОПИТ НА КАТЕДРА „БИБЛИОТЕЧНИ НАУКИ“ ПРИ УНИБИТ. Таня Тодорова, Събина Ефтимова, Теодора Генова	127
STUDENT INTERNSHIPS IN THE LIBRARY AND INFORMATION SECTOR DURING THE COVID-19 PANDEMIC: EXPERIENCE OF LIBRARY SCIENCES DEPARTMENT AT ULSIT. Tania Todorova, Sabina Eftimova, Teodora Genova	137
ЗАЩИТЕНИ МАГИСТЪРСКИ ТЕЗИ ПО ВЪПРОСИТЕ НА БИБЛИОТЕРАПИЯТА В МАГИСТЪРСКА ПРОГРАМА „БИБЛИОТЕЧНО-ИНФОРМАЦИОНЕН И КУЛТУРЕН МЕНИДЖМЪНТ“ – ДИСТАНЦИОННО ОБУЧЕНИЕ. Събина Ефтимова.....	138
DEFENDED MASTER’S THESES ON THE ISSUES OF BIBLIOTHERAPY IN THE MA PROGRAM OF LIBRARY, INFORMATION AND CULTURAL MANAGEMENT, DISTANCE LEARNING PROGRAMS. Sabina Eftimova	152

ВТОРА СЕКЦИЯ/SECTION 2

**КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО – ИСТОРИЯ, СЪВРЕМИЕ И ПЕРСПЕКТИВИ
CULTURAL HERITAGE – HISTORY, MODERNITY AND PERSPECTIVES**

ХРИСТИАНСКИЯТ МИР – НРАВСТВЕНА ЦЕННОСТ В НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО. Светла Шапкалова	154
CHRISTIAN PEACE – MORAL VALUE IN THE INTANGIBLE HERITAGE. Svetla Shapkalova.....	164
КОНВЕНЦИЯТА НА ЮНЕСКО ЗА ОПАЗВАНЕ НА НЕМАТЕРИАЛНОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО – 20 ГОДИНИ ПО-КЪСНО (ПРЕДИСТОРИЯ). Венцислав Велев	165
THE UNESCO CONVENTION ON THE SAFEGUARDING OF THE INTANGIBLE CULTURAL HERITAGE – 20 YEARS LATER (BACKGROUND). Ventzislav Velev	175
МАЛКО ПОЗНАТИ ЛИЧНОСТИ В БЪЛГАРСКОТО ОБРАЗОВАНИЕ: РАДА ПЕТРОВА. Жоржета Назърска.....	176
LITTLE-KNOWN PERSONALITIES IN BULGARIAN EDUCATION: RADA PETROVA. Georgeta Nazarska.....	189
СПОМЕНИ НА БЪЛГАРСКИ УЧИТЕЛИ ЗА КУЛТУРНО-ПРОСВЕТНИЯ ЖИВОТ В ЮЖНА ДОБРУДЖА (1913 – 1940). Мила Кръстева	190
MEMORIES OF BULGARIAN TEACHERS ABOUT THE CULTURAL AND EDUCATIONAL LIFE IN SOUTHERN DOBRUDJA (1913 – 1940). Mila Krasteva.....	199
ГЕОКАРТФОНД НА АГЕНЦИЯТА ПО ГЕОДЕЗИЯ, КАРТОГРАФИЯ И КАДАСТЪР – ЧАСТ ОТ КУЛТУРНОТО НАСЛЕДСТВО. Тина Петрова....	200
GEOCARD COLLECTION OF THE GEODESY, CARTOGRAPHY AND CADASTRE AGENCY– PART OF THE CULTURAL HERITAGE. Tina Petrova.....	207
СЪЗДАВАНЕ НА БИБЛИОГРАФСКА БАЗА ДАННИ В ОБЛАСТТА НА ВОЕННОТО КУЛТУРНО НАСЛЕДСТВО В БЪЛГАРИЯ. Ивана Николова, Антоний Станимиров, Арсини Колев	208
CREATION OF A BIBLIOGRAPHIC DATABASE IN THE FIELD OF MILITARY CULTURAL HERITAGE IN BULGARIA. Ivana Nikolova, Antony Stanimirov, Arsini Kolev	218
ТАНЦУВАНЕ СЪС СЯНКАТА – СОЦИАЛНО-ПСИХОЛОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ НА ТВОРЧЕСКИЯ АКТ В ГРАФИТИ ИЗКУСТВОТО. Славяна Холц	219

DANCING WITH THE SHADOW – SOCIAL-PSYCHOLOGICAL ASPECTS OF THE CREATIVE ACT IN GRAFFITI ART. Slaviana Holc 230

КОНЯТ КАТО ОБЕКТ НА ИНТЕРПРЕТАЦИЯ
В БЪЛГАРСКОТО ИЗОБРАЗИТЕЛНО ИЗКУСТВО.
МАДАРСКИЯТ КОННИК. Христо Христов..... 231

THE HORSE AS AN OBJECT OF INTERPRETATION IN BULGARIAN ART.
THE MADARA HORSEMAN. Hristo Hristov 242

ПРИЛАГАНЕ НА МУЛТИПЛИКАТОРИ ЗА ОЦЕНКА НА
ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ПОСЕЩЕНИЯ ПРИ КОГНИТИВНИЯ АНАЛИЗ
НА ТУРИЗМА В ОБЛАСТ ГАБРОВО. Румен Драганов..... 243

APPLICATION OF MULTIPLIERS FOR EVALUATION
OF TOURIST VISITS IN THE COGNITIVE ANALYSIS
OF TOURISM IN GABROVO REGION. Rumen Draganov 254

ВЕЛИКИТЕ ГЕОГРАФСКИ ОТКРИТИЯ ПРАЩАТ В ПРОВИНЦИЯТА
БЪЛГАРСКОТО ЕВРАЗИЙСТВО. Дончо Иванов..... 255

THE GREAT GEOGRAPHICAL DISCOVERIES SEND BULGARIAN
EURASIANITY TO THE PROVINCE. Doncho Ivanov 266

ТРЕТА СЕКЦИЯ/SECTION 3

ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ И ДИГИТАЛНИ ТРАНСФОРМАЦИИ НА ЗНАНИЕТО

INFORMATION TECHNOLOGIES AND DIGITAL TRANSFORMATIONS OF KNOWLEDGE

КАК ИЗКУСТВЕНИЯТ ИНТЕЛЕКТ
ПРОМЕНЯ СВЕТА. Десислава Бакърджиева..... 268

HOW AI CHANGES THE WORLD. Desislava Bakardzhieva 274

НОВИТЕ ДИГИТАЛНИ ТЕХНОЛОГИИ
В ОБРАЗОВАНИЕТО. Мария Казакова..... 275

NEW DIGITAL TECHNOLOGIES IN EDUCATION. Maria Kazakova 284

ТЕСТВАНЕ ПРИ ТРАДИЦИОННИТЕ И ГЪВКАВИТЕ ПОДХОДИ
ЗА РАЗРАБОТКА НА СОФТУЕР. Теодора Николова,
Стефка Толева-Стоименова, Велиян Димитров 285

TESTING IN TRADITIONAL AND AGILE SOFTWARE DEVELOPMENT.
Teodora Nikolova, Stefka Toleva-Stoimenova, Velian Dimitrov 297

МОДЕЛ И РЕАЛИЗАЦИЯ НА VR ESCAPE ROOM КАТО СРЕДСТВО ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА НОВИ ЗНАНИЯ В ДИГИТАЛНА СРЕДА. Антония Станева, Тереза Иванова, Катя Рашева-Йорданова, Даниела Борисова	298
MODEL AND IMPLEMENTATION OF A VR ESCAPE ROOM AS A MEANS OF ACQUIRING NEW KNOWLEDGE IN A DIGITAL ENVIRONMENT. Antonia Staneva, Tereza Ivanova, Katia Rasheva-Yordanova, Daniela Borissova.....	310
СТАНДАРТИ ЗА КИБЕРСИГУРНОСТ – АНАЛИЗ И ПРИЛОЖЕНИЕ СРЕД БЪЛГАРСКИТЕ БИЗНЕС ОРГАНИЗАЦИИ. Виктория Ангелова, Ива Костадинова	312
CYBERSECURITY STANDARDS – ANALYSIS AND APPLICATION AMONG BULGARIAN BUSINESS ORGANIZATIONS. Viktoriya Angelova, Iva Kostadinova	325
ОБУЧЕНИЕТО ПО ИКОНОМИКА В СРЕДНОТО УЧИЛИЩЕ – ЦЕЛИ И ДОБРИ ПРАКТИКИ. Румина Вълкова.....	326
SECONDARY SCHOOL ECONOMICS EDUCATION – OBJECTIVES AND GOOD PRACTICES. Rumina Valkova	335
РАЗПОЗНАВАНЕ НА ИЗСТРЕЛ ОТ ОГНЕСТРЕЛНО ОРЪЖИЕ ЧРЕЗ ИЗПОЛЗВАНЕТО НА СПЕКТРАЛЕН АНАЛИЗ. Иван Гарванов, Пенка Пергелова.....	336
GUNSHOT RECOGNITION USING SPECTRAL ANALYSIS. Ivan Garvanov, Penka Pergelova.....	346
НАДЕЖДНОСТ НА СОФТУЕРА И ПРОБЛЕМЪТ ИНФОРМАЦИОННА БЕЗОПАСНОСТ. Иванка Павлова.....	347
SOFTWARE RELIABILITY AND THE ISSUE OF INFORMATION SECURITY. Ivanka Pavlova.....	353
ОЦЕНКА НА ЕЛЕКТРОННИ КУРСОВЕ ЧРЕЗ ГРУПИРАНЕ НА РАЗЛИЧНИ ИНДИКАТОРИ. Милена Банковска, Даниела Борисова, Катя Рашева-Йорданова	354
EVALUATION OF E-LEARNING COURSES BY GROUPING DIFFERENT INDICATORS. Milena Bankovska, Daniela Borissova, Katia Rasheva-Yordanova.....	366

ЧЕТВЪРТА СЕКЦИЯ/SECTION 4

СИГУРНОСТ – ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВА В XXI ВЕК

SECURITY – CHALLENGES IN THE 21ST CENTURY

НЯКОИ ПРОБЛЕМИ НА СТРАТЕГИЯТА ЗА НАЦИОНАЛНА СИГУРНОСТ НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. Пламен Богданов	368
SOME PROBLEMS OF THE NATIONAL SECURITY STRATEGY OF THE REPUBLIC OF BULGARIA. Plamen Bogdanov	376
ВЛИЯНИЕ НА ВОЙНАТА В УКРАЙНА ВЪРХУ ЗАЩИТАТА НА КРИТИЧНАТА ИНФРАСТРУКТУРА В РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ. Константин Казаков	377
IMPACT OF THE WAR IN UKRAINE ON THE PROTECTION OF CRITICAL INFRASTRUCTURE IN THE REPUBLIC OF BULGARIA. Konstantin Kazakov	385
ЧУЖДЕСТРАННИЯТ ФАКТОР И ВЪНШНАТА ПОЛИТИКА НА РЕПУБЛИКА (СЕВЕРНА) МАКЕДОНИЯ ПРЕЗ ВТОРОТО ДЕСЕТИЛЕТИЕ НА XXI ВЕК. Марияна Стамова	386
THE FOREIGN FACTOR AND THE FOREIGN POLICY OF THE REPUBLIC OF (NORTH) MACEDONIA IN THE SECOND DECADE OF THE 21 ST CENTURY. Mariyana Stamova	396
ОСОБЕНОСТИ НА УПРАВЛЕНИЕТО ПРИ КРИЗИ ВСЛЕДСТВИЕ НА ТЕРОРИСТИЧНА ДЕЙНОСТ. Асен Захариев	397
PARTICULARITIES OF CRISIS MANAGEMENT DUE TO TERRORIST ACTIVITY. Asen Zahariev	404
ОБЗОР И КЛАСИФИКАЦИЯ НА СЪЩЕСТВУВАЩИТЕ КИБЕРАТАКИ. Николай Митев, Виктория Спасова	405
REVIEW AND CLASSIFICATION OF EXISTING CYBERATTACKS. Nikolay Mitev, Victoria Spasova	417
120 ГОДИНИ БЪЛГАРИЯ – САЩ. НЯКОИ БЕЛЕЖКИ ЗА ДИПЛОМАТИЧЕСКИТЕ ВЗАИМООТНОШЕНИЯ И СПОДЕЛЕНИТЕ ЦЕННОСТИ. Християн Атанасов, Стоян Денчев	418
120 YEARS BULGARIA – USA. SOME NOTES ON DIPLOMATIC RELATIONS AND SHARED VALUES. Hristiyan Atanasov, Stoyan Denchev	428
ИНФОРМАЦИОННАТА СРЕДА И УСЛУГИ – ПРЕДПОСТАВКА ЗА ГРУПОВА РАБОТА В УПРАВЛЕНСКИТЕ СТРУКТУРИ. Веселина Гагъмова, Милена Иванова, Грудни Ангелов	429

THE INFORMATION ENVIRONMENT AND SERVICES, A PREREQUISITE FOR TEAM WORK IN MANAGEMENT STRUCTURES. Veselina Gagamova, Milena Ivanova, Grudi Angelov.....	438
--	-----

ОТ 7 П (7 R) КЪМ 8 П (8 R) НА ЛОГИСТИКАТА В УСЛОВИЯТА НА ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВАТА ПРЕД СИГУРНОСТТА ПРЕЗ XXI ВЕК. Володя Цветанов	439
---	-----

FROM 7 P (7 R) TO 8 P (8 R) LOGISTICS IN THE CONTEXT OF SECURITY CHALLENGES IN THE 21 ST CENTURY. Volodya Tsvetanov...	451
--	-----

ПЕТА СЕКЦИЯ/SECTION 5

**УНИВЕРСИТЕТСКА МЛАДЕЖКА АКАДЕМИЯ
ЗА УПРАВЛЕНИЕ НА ЗНАНИЯ**

UNIVERSITY YOUTH KNOWLEDGE ACADEMY

ВЪЗРОЖДЕНСКИ КНИЖОВНИ МАРШРУТИ – НАЙДЕН ГЕРОВ. Мария Узунова	453
---	-----

REVIVAL LITERARY ROUTES – NAYDEN GEROV. Maria Uzunova	465
---	-----

СПОДЕЛЕНОТО ЧЕТЕНЕ – ПРОУЧВАНЕ НА БЪЛГАРСКИ РОДИТЕЛИ. Любомира Парижкова, Зорница Христова-Жолева	466
---	-----

SHARED READING – STUDY OF BULGARIAN PARENTS. Lubomira Parijkova, Zornitsa Hristova- Zholeva.....	476
---	-----

ИНИЦИАТИВИ НА IFLA ЗА ПОПУЛЯРИЗИРАНЕТО НА БИБЛИОТЕЧНИЯ ТУРИЗЪМ. Радослав Христов	477
---	-----

IFLA INITIATIVES TO PROMOTE LIBRARY TOURISM. Radoslav Hristov....	491
---	-----

ПРОУЧВАНЕ НА ЗАЕМАНЕТО НА КНИГИ ОТ ДЕТСКИЯ ОТДЕЛ В ШУМЕНСКАТА РЕГИОНАЛНА БИБЛИОТЕКА ПО ВРЕМЕ НА ПАНДЕМИЯТА ОТ COVID-19. Виолина Тодорова	492
--	-----

RESEARCH OF BOOK BORROWING FROM THE CHILDREN'S DEPARTMENT IN THE SHUMEN REGIONAL LIBRARY DURING THE PANDEMIC. Violina Todorova.....	503
---	-----

СЛОВОТО С ВЛАСТ – СОЦИОКУЛТУРНАТА ЗНАЧИМОСТ НА РОМАНА „ГОРДОСТ И ПРЕДРАЗСЪДЪЦИ“ ОТ ДЖЕЙН ОСТИН. Диана Димитрова	504
---	-----

THE POWER OF THE WORD – SOCIOCULTURAL SIGNIFICANCE OF JANE AUSTEN'S "PRIDE AND PREJUDICE". Diana Dimitrova	512
---	-----

НЕПРЕХОДНАТА ВРЪЗКА МЕЖДУ РОДОВЕТЕ НА БЪЛГАРСКИТЕ КАНОВЕ В ПЕРИОДА ДО СРЕДАТА НА VIII ВЕК И ДРЕВНАТА РОДОВА ТРАДИЦИЯ – ПОЯСНАТА БОРБА КОРЕШ. Иван Автутов.....	513
THE CONTINUOUS CONNECTION BETWEEN THE ANCESTRIES OF THE BULGARIAN KHANS IN THE PERIOD UP TO THE MIDDLE OF THE 8 TH CENTURY AND THE ANCIENT ANCESTRAL TRADITION BELT WRESTLING KORESH. Ivan Avtutov.....	519
УПРАВЛЕНИЕТО И ОБМЕНЪТ НА ЗНАНИЯ В БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ – НОВ ПОДХОД ЗА КАЧЕСТВЕНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА. Иванка Киркова	520
KNOWLEDGE MANAGEMENT AND KNOWLEDGE EXCHANGE IN BULGARIAN SCHOOLS – A NEW APPROACH FOR A QUALITY EDUCATIONAL ENVIRONMENT. Ivanka Kirkova.....	532
CODE STYLE GUIDELINES BY LOW-CODE TECHNOLOGIES AND OUTSYSTEMS. Borislav Shumarov	533
ИЗСЛЕДВАНЕ ВЪРХУ СТИЛ НА КОДА ПРИ НИСКОКОДОВИ ТЕХНОЛОГИИ И OUTSYSTEMS. Борислав Шумаров	542
АНАЛИЗ И ОЦЕНКА НА ФАКТОРИТЕ, ВЛИЯЕЩИ ВЪРХУ ПРОДАЖНАТА ЦЕНА НА МИКРОБИЗНЕСИ В БЪЛГАРИЯ. Виктор Арсов.....	543
ANALYSIS AND EVALUATION OF THE FACTORS AFFECTING THE SALE PRICE OF MICRO BUSINESSES IN BULGARIA. Viktor Arsov.....	556
ЦЕЛЕПОЛАГАНЕТО – ТРУДНАТА ЗАДАЧА ПРИ РАЗРАБОТВАНЕТО НА СТРАТЕГИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ. Антон Банков.....	557
GOAL SETTING – THE DIFFICULT TASK OF DEVELOPING STRATEGY DOCUMENTS. Anton Bankov.....	564
CROSS-BORDER MILITARY INVOLVEMENT IN A WAR (CASE OF YUGOSLAV ARMY AND ITS SATELLITE ARMIES 1991 – 1995). Mentor Tahiri.....	565
РАЗВИТИЕТО НА ЯДРЕНАТА ЕНЕРГЕТИКА В БЛИЗКИЯ ИЗТОК В КОНТЕКСТА НА НОВАТА ЕНЕРГИЙНА АРХИТЕКТУРА НА РЕГИОНА. Ивелина Димитрова.....	575
DEVELOPMENT OF NUCLEAR ENERGY IN THE MIDDLE EAST IN THE CONTEXT OF THE REGION’S NEW ENERGY ARCHITECTURE. Ivelina Dimitrova	585

НАЙДЕН ГЕРОВ И МЯСТОТО НА ЕДНА ОТ ПЪРВИТЕ ЛИТЕРАТУРНИ ИСТОРИИ ПРЕЗ XIX ВЕК

Андриана Спасова

Институт за литература – Българска академия на науките

Резюме: Научната разработка има за цел да оповести за един непознат ръкописен очерк на видния български книжовник и общественик Найден Геров (1823 – 1900). Документът се съхранява в Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ и съдържа кратък литературноисторически преглед на българската и славянската книжовност. Този ръкопис може да се разглежда като оригинален очерк на Найден Геров, който използва факти от други славистични източници при съставянето му. Статията си поставя задачата да предложи възможен отговор за отделните причини за мястото на една от първите литературни истории през XIX век.

Ключови думи: Найден Геров, българска литературна история, славянска книжовност, ръкописно наследство, непознат исторически очерк.

Въведение

Във фокуса на настоящото изследване са разкриването и проблематизирането на един неизвестен за академичната общност документ на българския книжовник и руски дипломат Найден Геров (1823 – 1900). Между десетките хиляди архивни материали от фонд 22 от Националната библиотека „Св. св. Кирил и Методий“ е опазен един интересен ръкопис с личния Геров автограф. Архивната тетрадка [История на българската, сръбската и хърватската литература – б. а., А. С.] представлява кратък литературноисторически преглед на българската и славянската книжовност (Ф. 22, оп. 2, а.е. 814, л. 1 – 30). Ръкописната книжка може да бъде мислена като оригинален очерк на Найден Геров, който при съставянето му познава и се опира на фактология от други славистични обзори.

Защо непознатият ръкопис се оказва и днес особено интригуващ текст и научно предизвикателство както за българистиката, така и за славистиката? Статията има за цел да предложи възможен отговор за отделните причини за мястото и

ролята на една от първите литературни истории през XIX век. От една страна, документът предоставя ценни и така търсени сведения за автографа на Найден Геров във връзка и с други ръкописни и неидентифицирани материали. Такъв е примерът с преписа на „История славянобългарска“ от Паисий Хилендарски, съхраняващ се в личния Геров фонд (Ф. 22, а.е. 622, л. 1 – 70). От друга страна, анализираният ръкопис осветява по нов и различен начин все още непроученото ръкописно наследство на възрожденския интелектуалец. Едновременно с това текстът допълва и разгръща разбирането ни за културния и литературноисторическия характер на Българското възраждане. Оповестяването на този ръкопис внася още един поглед не само към българската, но и към руската читателска рецепция на книжовните тенденции в българската, сръбската и хърватската литература и култура.

Методология

Разкриване на ролята на българската книжовна традиция в контекста на славянските литератури и общото им контекстуализиране през XIX век, от една страна, и проблематизирането на ръкописните възрожденски съчинения на фона на настъпващото демократизиране на знанието, от друга страна, изискват комплексен подход. В статията е приложена именно подобна методология, която в най-голяма степен да съумее да обхване и обясни разнообразните аспекти на ръкописната възрожденска книжнина и погледа към литературната история. Изследователският метод включва предимно употребата на литературноисторически, извороведски и компаративистичен анализ.

Резултати

Очеркът на създателя на внушителния петтомен „Речник на българский язык с тълкувание речити на българский и на руски“ (1895 – 1908) е написан на руски език и макар че е без заглавие и с липсващи корици и първи страници, е завършен. До този момент ми е известно, че ръкописът на Н. Геров провокира единствено научните търсения на М. Кръстева във връзка с обстояните ѝ занимания с преписа му на „История славянобългарская“, възходящ към Втората Харитонова преправка (Чирпан, 1831) [1]. Авторката за първи път в края на фототипно издадения препис документира за литературно-историческия очерк, за да обори едно погрешно наложило се в научното поле твърдение от 90-те години на XX век за премълчания Паисий, за подминаването му от

възрожденските книжовници. „Непубликуваното ръкописно наследство на Геров обаче категорично доказва неправотата на твърдението на Конев, защото Найден Геров не само не премълчавал Паисиевия принос за „отварянето“ на възрожденското Начало, но го е изговорил и огласил високо“ [1]¹. Независимо една от друга изложените от М. Кръстева² и настоящите хипотези си диалогизират, като впоследствие по-късно познатият ни критическо-извороведски текст потвърждава някои наблюдения и с изследователски ентузиазъм захваща вече зададената посока [1].

Структурно текстът е разделен на две части – първата засяга появата и разгръщането на новобългарската литература, а втората проследява езиковите, литературните и културните процеси на сръбската и хърватската литература. Двама фрагмента са взаимосвързани и по-скоро предполагат да бъдат четени като нов етап от развитието на славянската литературна традиция и разграничаването ѝ от старата писменост на православните славянски народи. Документът не е датиран, но от самия текст и представената лаконично културна, литературна и историческа картина на българите, сърбите и хърватите може да се установи приблизителното му създаване. Представата за българската словесност и литературното съзряване на интелигенцията в ръкописа се простира до учредяването през 1869 г. на Българското книжовно дружество (дн. БАН, 1911 г.), но политическата картина (Съединението на Княжество България и Източна Румелия, 1885 г.) загатва за един текст, по-скоро отнасящ се до следосвобожденската ни литература. Ръкописът е насочен навън, към руската (славистична) читателска публика. Предварително зададеният му по-широк рецептивен хоризонт неминуемо загатва и за конкретните културно-политически задачи, които руският консул си поставя спрямо конструирането на националната ни книжнина и спрямо новия тип модерно самосъзнание.

Непубликуването на ръкописната книжка обаче я маргинализира в контекста на българската и южнославянската словесност. Парадоксално е как стои въпросът за рецепцията и по-скоро нейната липса спрямо просветителските и идеологическите цели на текста и нереализираните амбиции на неговия автор. Найден Геров иска да предложи на славянската литературно-историографска школа своя селективен и енциклопедичен прочит за възникването и възраждането на националните литератури на българи, сърби и хървати. Но не само за тогавашния читател този текст бива *изгубен* – затварянето му между архивните чекмеджета

осакатява съвременната хуманитаристика от подобни литературно-исторически очерци, които внасят допълнителна перспектива към представата ни за възрожденското време и възрожденската интелигенция. Текстът на Н. Геров предлага сбита картина на новобългарската литература в съпоставка с общославянския литературен развой.

Главната функция на ръкописа е просветителско-информативна – да запознае тогавашната руска публика с появата на ключови творби и тенденции в родната и сръбско-хърватската книжнина. В българския контекст Н. Геров се спира върху следните емблематични и популярни книги: „История славянобългарская“ (1762) на Паисий Хилендарски като разпознаваем националноидеологически разказ и символен капитал на колективната памет; „Кириакодромион, сиреч Неделник“ (1806) на Софроний Врачански като първото печатно издание на новобългарски език; „Древние и нынешние болгаре“ (1829) на руския славист Юрий Венелин и външното любопитство към българския свят и оценностяването на нацията и нейните митове. Обзорно са маркирани имената на Васил Априлов, Никола Палаузов, Петко Р. Славейков, Георги С. Раковски, Др. Цанков и др., без тяхното по-сериозно и внимателно разглеждане като автори и общественици. Енциклопедичното посочване на възрожденците държи на тях във връзка с едно по-цялостно и публицистично изложение на книжовните процеси.

Културната ситуация в първата част на ръкописа е разгърната хронологично, на периоди, емблематични за Българското възраждане: възникването и развитието на модерното светско образование, първите езикови полемики през 30-те и 40-те години на XIX век; мощното разгръщане на периодичния печат през 50-те години на XIX век и борбата за църковна и политическа независимост през 60-те години на XIX век; емигрантските кръгове и учредяването на Българското книжовно дружество през 70-те години на XIX век. Разказът на Н. Геров се придържа към историческите факти и биографичните данни подобно на други очерци от този период, обърнати навън с цел да се привлече определен тип научно внимание, а именно „да откликне на изследователския интерес на руската славистика, все по-настоятелно насочваща научната заинтересованост към българските старини, език и фолклор“⁴³ [2].

Аналогично литературноисторическият разказ от втората част също е резюмиран хронологично. И тук Н. Геров цели да предложи панорамен поглед на южнославянската литературна традиция в

един всеобхватен културологичен контекст, засягащ езика, фолклора, книжнината, идеологията (главно за илиризма), историята. Едновременно с това отново тази част сякаш огледално се оглежда в първата част за българската книжнина, като цели да я впише и легитимира спрямо културноисторическите процеси и добрите примери за просвещенски и националноидеологически процеси, за възможен научен и литературен обмен между българи, сърби и хървати. Особено място заемат видни за сръбската и дубровнишко-хърватската литература фигури – Иван Гундулич, Андрия Качич-Миошич, Иван Кукулевич, Ян Клар, Людевит Гай, Йосип Шросмайер, Адолф Вебер, Франьо Рачки, Ватрослав Ягич, Стоян Новакович и др.

Доброто владее на славянските езици, образованието и животът на Н. Геров в Одеса и дългогодишните му политически ангажименти на руски дипломат разширяват читателския и преводаческия му кръгзор. Възрожденецът създава множество връзки с представители на славистичната наука, от които получава ценни съчинения – Ал. Хилфердинг, Ив. Аксаков, В. Теплов, М. Погодин, П. Прайс, И. Срезенски, А. Хомяков. Повечето от книгите са „с автографи и са истинска библиографска рядкост“⁴⁴ [3]. Несъмнено Найденов-Герова библиотека е богата, съдейки само по многобройната му кореспонденция. Именно тя разкрива разнопосочните пътища на книгите – внасянето, изнасянето, даряването, преписването и четенето на чуждестранни и български издания. Найденов Геров е напълно възможен реципиент на някои от литературните истории на видните слависти и основоположници на славянската филология, като Йосиф Добровски, Павел Шафарик, Юрий Венелин, Ватрослав Ягич, Александър Пипин, Владимир Спасович, Николай Гербел и др. Формираната представа на Н. Геров за родните книжовни тенденции също не изключва взаимното четене на първите литературни прегледи с исторически и публицистичен характер на български и чужд език – на Георги Теохаров, Любен Каравелов, Васил Д. Стоянов, Райко Жинзифов, Константин Иречек и др.

Съпоставителното четене между Геровия ръкопис [„История на българската, сръбската и хърватската литература“] и „Обзор истории славянских литератур“ (1865) на А. Н. Пипин и В. Д. Спасович [4] дава основание да мислим не само за влиянието на руското издание при написването на българския очерк, но и да се внесе нов и незасегнат достатъчно аспект – за рецепцията на Пипин и Спасович през Българското възраждане. Статията последователно ще аргументира хипотезата си за „История на

славянските литератури“ като източник на литературно-историческия преглед на Н. Геров, както и ще припомни за възрожденската рецепция на руския литературовед и етнограф А. Пипин (1833 – 1904) и на полския историк В. Д. Спасович (1829 – 1906). Става дума за преводи в периодичния печат и като отделни издания: „Българската книжевност в древните и новите времена“ във в. „Гайда“ (1866), „България“ от Л. Каравелов в два последователни броя на в. „Свобода“ (1869 – 1879), сборника „Сокол“ („България и за старобългарската литература“, 1875), критическия отзив [„История на славянските литератури“ от А. Пипин и В. Спасович] на Рашко Блъсков в сп. „Градина“ (1881).

Изводи и заключение

В обобщение, за разлика от останалата безспорна възрожденска преводна и критическа рецепция, непубликуваният ръкопис на Н. Геров при компаративистичен анализ с руското издание не свидетелства за директен превод, адаптация или компилация, а по-скоро за отделни влияния при систематизирането на материала. Ключово място и за двете части на Геровия ръкопис е, че поставя акцент върху появата на новата, модерна литература в славянския свят посредством национално-просвещенските механизми. Общите черти на очертаните от Геров славянски литератури се движат по позната ос: изместване на стария църковен език от говоримия език, превес на преводите от античните и западноевропейските художествени образци, ново просвещенско-секуларизирано познание, безспорно значение на централните научни центрове за възраждането на българистиката и славистиката – Южнославянската академия в Загреб (1867) и Българското книжовно дружество (1869, дн. Българската академия на науките).

Благодарности: Статията излиза в изпълнение на проект „Фикционално и документално в българската проза на XIX век. Аналогии с чуждестранната литература“, финансиран от ФНИ, КП-06-М 70/2 от 13.12.2022.

Бележки

¹ **Кръстева**, М. Геров препис на История славянобългарска. Първо фототипно издание. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2012, с. 167.

² „Тъй като студията ни поставя началото на проблематизацията на неизвестни на науката ни детайли от биографията на Даскала, книжовника и идеолога на Възраждането Найден Геров, които трябва да се изследват дълбинно, сега се налага да поставим точката тук.“ – **Кръстева**, М. Пак там, с. 170.

³ **Пътова**, Н. Подстъпи към история на българската литература (руски и чешки контексти). – В: *България и Русия (XVIII – XXI век): Пътища и кръстопътища*. София: БАН – Институт за литература, и РАН – Институт по славянознание, ИЦ „Боян Пенев“, 2017, с. 183.

⁴ **Стоянов**, М. Библиотеката на Найден Геров. – В: *Библиотекар*, 1963, кн. 2, с. 38 – 39.

References/Литература

1. **Krasteva**, M. Gerov prepis na Istoria slavyanobalgarska. Parvo fototipno izdanie. Plovdiv: Universitetsko izdatelstvo „Paisiy Hilendarski“, 2012, s. 166 – 170.

[**Кръстева**, М. Геров препис на История славянобългарска. Първо фототипно издание. Пловдив: Университетско издателство „Паисий Хилендарски“, 2012, с. 166 – 170.]

2. **Patova**, N. Podstapi kam istoria na balgarskata literatura (ruski i cheshki konteksti). – V: *Bulgaria i Rusia (XVIII – XXI vek): Patishta i krastopatishta*. Sofia: BAN – Institut za literatura i RAN – Institut po slavyanoznanie, ITs „Boyan Penev“, 2017, s. 181 – 200.

[**Пътова**, Н. Подстъпи към история на българската литература (руски и чешки контексти). – В: *България и Русия (XVIII – XXI век): Пътища и кръстопътища*. София: БАН – Институт за литература и РАН – Институт по славянознание, ИЦ „Боян Пенев“, 2017, с. 181 – 200.]

3. **Stoyanov**, M. Bibliotekata na Nayden Gerov. – V: *Bibliotekar*, 1963, кн. 2, с. 38 – 39.

[**Стоянов**, М. Библиотеката на Найден Геров. – В: *Библиотекар*, 1963, кн. 2, с. 38 – 39.]

4. **Pyrin**, A. N., V. D. **Spasovich**. Obzor istorii slavyanskih literatur. S. Peterburg: Bakst, 1865 (2. izd. Istoria slavyanskih literatur. S. Peterburg: Stasyulevich, 1879 – 1881).

[**Пыпин**, А. Н., В. Д. **Спасович**. Обзор истории славянских литератур. С. Петербург: Бакст, 1865 (2. изд. История славянских литератур. С. Петербург: Стасюлевич, 1879 – 1881.)

За автора

Андреана Спасова е литературовед по българска литература; главен асистент (от 2021 г.) в Института за литература при Българската академия на науките; постдокторант към Националната програма „Млади учени и постдокторанти“ (2019 – 2021) с тема „Рецепция и дигитализация на непроученото ръкописно наследство на Найден Геров“. „Антични реминисценции във възрожденската книжнина“ (2020) е първата ѝ научна книга, защитена като докторска дисертация, която печели втора награда в конкурса за „Млади учени“

и е отличена с наградите „Питагор“ (2022) и „Проф. Марин Дринов“ (2023). Изследователските ѝ интереси са в областта на българската възрожденска литература, първите рецепции на античните жанрове и образци, проблемите на националната идентичност и културната памет, автобиографиите, учебникарската книжнина и ръкописното наследство на Найден Геров. Води семинарни занятия по „Възрожденска литература“ в СУ „Св. Климент Охридски“ (от 2022 г.).

За контакт с автора: andriana.spasova@gmail.com